

מהרדיו-שק ועד המרכב"ה: 30 שנות מהפכה במיחשוב הממשלתי

התקשוב בממשלה על כל משרדיה ומוסדותיה החל לפני 30 שנה, כאשר הממשלה עברה לסביבת המיינפריים של יבמ, ואחר כך למערכות פתוחות של דיגיטל, פרויקט המרכב"ה ועד לממשל זמין, המוביל למהפך בשיטת העבודה של משרדי הממשלה בכל מה שקשור לשירות לאזרח • סקירה ממעוף הציפור בגובה 30 אלף רגל

חלפה לה שנת 1986, ושנת 1987 והתהפכות הגדולות הגיעה. בתחילת שנה זו, בפברואר 1987, נרשם הדומיין של אפל (APPLE.COM), כשסטיב ג'ובס עדיין בפיסקאר ובנקסט. יבמ מצדה המשיכה במסורת של הכרזות והציגה את ה-PS2 - המחשב האישי החדשני שהיה בעל יכולת גרפית! כן, חברים, מחשב זה ידע להציג תמונות על גבי המסך (למי שלא מאמין, עד 1987 המחשב האישי ידע להציג רק תווים וירוקים על רקע שחור). המחשב המודרני הופעל על ידי דיסק קשיח, וכונן 3.5 אינץ', הגדיל את נפח הנתונים שאפשר לשמור על דיסקט כמעט פי שלושה! ידידתנו

הצעירה מיקרוסופט הכריזה מצדה על עוד גרסה מצוינת של DOS, והפעם 3.3, שכללה בתוכה גם פיתוחים כמו דבל-דיסק (אפשרות להכפיל את נפח הדיסק המקומי) - פיתוח של הברה ישראלית שנקנתה אחר כך על ידי מיקרוסופט).

בארצנו המשיכה תעשיית ההיי-טק לגדול, אז עוד קראו לזה "טכנולוגיה עלילית", ואחת החברות המצליחות שהוקמה אז הייתה גילת, שהוקמה על ידי יואל גת. גילת פיתחה טכנולוגיות שעסקו בליווינים, ואז הטכנולוגיה נראתה ממש דמיונית (רק אחרי כמעט עשור הגיעו הליווינים המסחריים לארץ).

בשנה זו, 1987, נשלח גם המייל הראשון מסין לגרמניה, עד אז סין הייתה חסומה ובלתי נגישה, אבל ב-20 בספטמבר 1987 הגיע לגרמניה מייל שנכתב ונשלח מסין - אכן שנת מהפכות.

אבל ה-הכרזה של השנה שייכת ללא ספק למיקרוסופט, שהכריזה על אחת המהפכות הגדולות ביותר מבחינתה, ממש על סף סיום 1987, ב-9 בדצמבר, הכריז ביל גייטס על - הלונת!

איציק כהן

להטמעת מערכות מידע ותקשוב בכנסת ובממשלה.

אי אפשר, כמובן, לסכם את התקשוב הממשלתי מבלי להזכיר דמויות בולטות שליוו את הפרויקטים ואף יזמו אותם, כמו איציק כהן, סגן בכיר לחשב הכללי עד לשנת 2007, בועז דולב, שהחל כמתכנת ב-1991 בצוות של איציק כהן וסיים כמנהל ממשל זמין, טל הרמתי, שהחליף את כהן ומוביל עד היום את פרויקטי המיחשוב הגדולים, מנמ"רי ממשלה בולטים כמו נחמן אורון, לשעבר מנמ"ר מינהל מקרקעי ישראל והיום יו"ר פורום המנמ"רים בממשלה, איתן מלמד, המנמ"ר הוותיק של משרד הבריאות, שעבד באופן צמוד עם רביב רז, ורבים וטובים אחרים שקצרה היריעה מלהכיל.

הפעילות התקשובית נוהלה באופן היסטורי במסגרת אגף החשב הכללי באוצר. החשבים השונים גילו

אז היא נחשבה כפריצת דרך. זוהי מערכת ניהול מסמכים וניהול משרד ממוחשב ייחודית, שעובדת עד היום. **שנות ה-90:** עשור זה התאפיין בייזום ובניית פרויקט תהיל"ה - רשת מאובטחת לכל משרדי הממשלה, שלימים הפכה להיות חלק מממשל זמין. זאת בנוסף לייזום פרויקטים לצמצום הפער הדיגיטלי, כמו פרויקט להב"ה, שידע כמה גלגולים עד למיצובו הנוכחי כיום, אבל ראשיתו הייתה בשנות ה-80.

נחמן אורון

שנות ה-2000: הן השנים של פרויקט מרכב"ה, שקדם לו המכרז הדרמטי של בחירת פלטפורמת סאפ, המשך בנייה וצמיחת GOV.IL וממשל זמין, מינוי שר מיוחד לשיפור השירות לאזרח, השר מיקי איתן, והמשך הפרויקטים שהחלו בשנות ה-90. איתן היה אחד הדוחפים הראשונים בכנסת ובממשלה

מיחשוב והתקשוב בממשלה ובגופים הציבוריים הסמוכים על שולחנה הוא אחת המהפכות היותר שקטות שהמדינה חוותה, בין היתר מפני שמרבית העבודה נעשתה מאחורי הקלעים, ומרבית המידע היה חשוף לקהילה שהייתה קשורה לנושא: קהילת ההיי-טק וה-ICT. ואולם לפרויקטי התקשוב הממשלתיים הייתה השפעה מכרעת על ענף ה-IT בישראל, על פעילותן של חברות גדולות בשוק, שבמשך שנים לא מעטות, הממשלה, כמו מערכת הביטחון היו חלק נכבד מעסקיהן.

ממעוף הציפור, מגובה של 30 אלף רגל, אפשר לתמצת את התקשוב הממשלתי בציר הזמן הבא:

שנות ה-80: הממשלה מבצעת את פרויקט המיחשוב המשמעותי הראשון בתולדותיה: מעבר מחשב NCR עם 60 משתמשים מחוברים כתחנות קצה למערכת און-ליין של יבמ, עם 2,000 משתמשים. פרויקט נוסף: מעבר ממערכות רדיו-שק עם 90 משתמשים למערכת בוח"ן - מערכת כספית - בכל משרדי הממשלה בסביבת דיגיטל, מחשבי וקס הישנים והטובים, עם 3,000 משתמשים - מערכות שעובדת עד היום. במחצית השנייה של שנות ה-80 ביצעה הממשלה מעבר של מעבדי תמלילים - למערכת "מאור", על פלטפורמת לוטוס-נוטס. גם